

Підсумки моніторингу щодо створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти

Згідно з річним планом роботи ліцею та в межах акції «16 днів проти насильства» в період з 26 по 28 листопада 2025 року було проведено моніторинг щодо створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти.

Метою моніторингового дослідження було визначення стану соціально-психологічного клімату в класних колективах; надання рекомендацій щодо формування позитивного соціально-психологічного клімату в колективі.

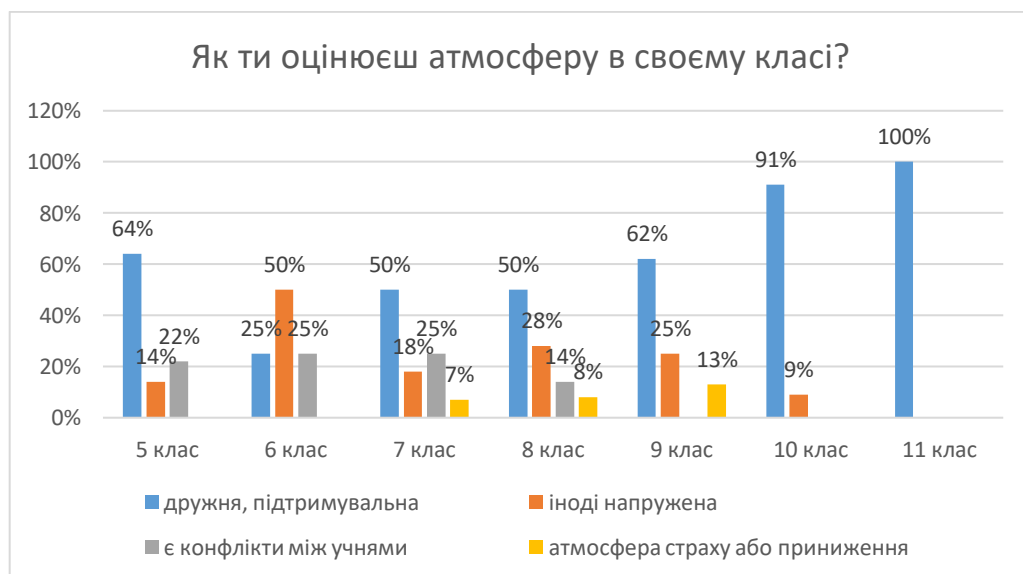
Об'єкт дослідження – учнівські колективи 5-11 класів.

Інструментарій дослідження: Анкета для учнів «Мікроклімат шкільного середовища», розроблена заступниками директора Василюшиною О.С., Сливкою Б.М.

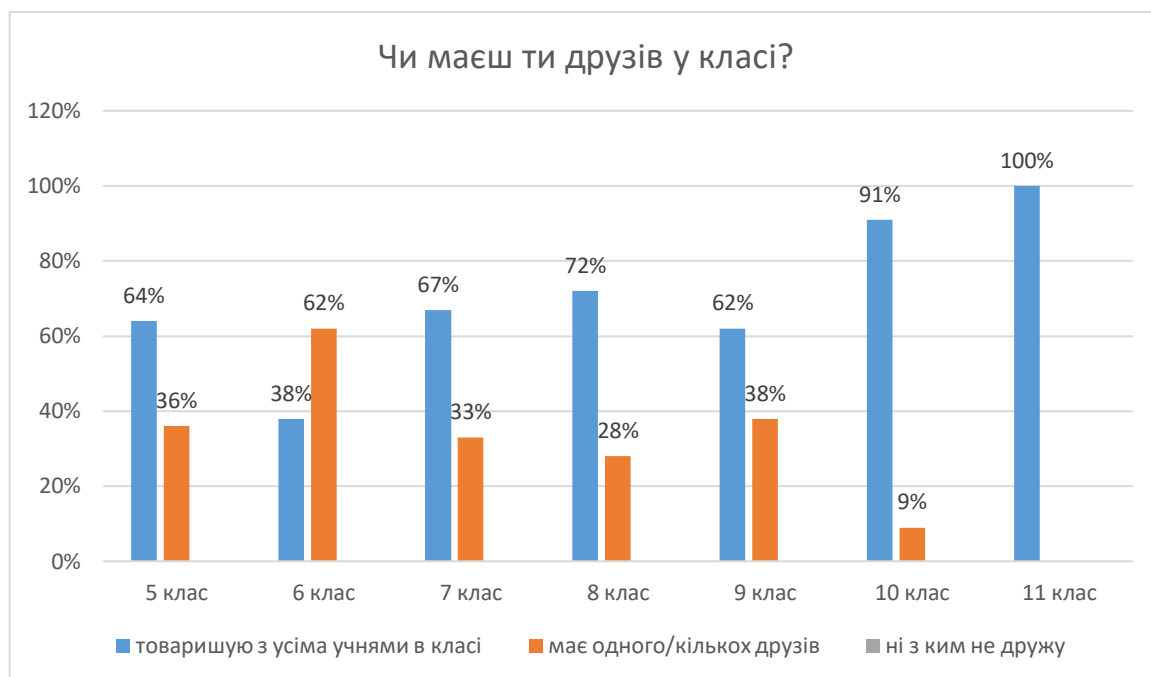
Одним з головних завдань сучасної освіти в Україні є збереження та зміцнення фізичного та психологічного здоров'я педагогічного та учнівського колективів. Чільне місце при цьому належить активізації людського фактора, зокрема мобілізації зусиль усіх педагогічних працівників закладів освіти, спрямованість їх керівників на створення сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі.

У проведеному моніторинговому дослідженні взяли участь 70 учнів 5-11 класів.

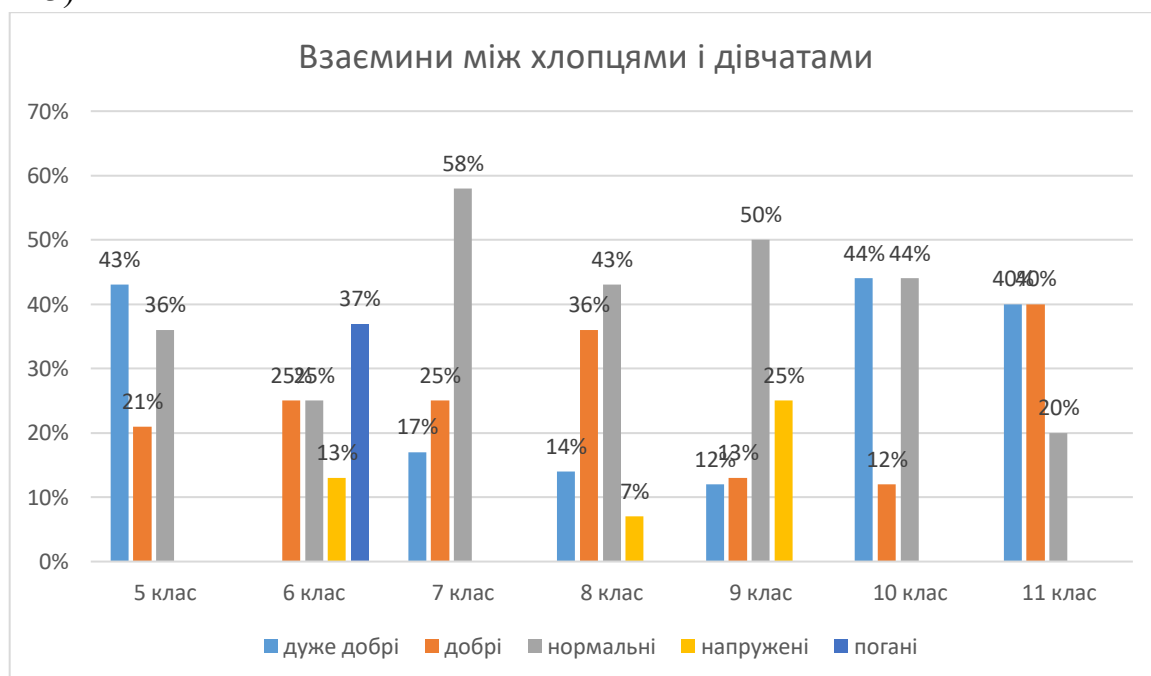
Проаналізувавши анкети учнів, слід зазначити, що більшість класних колективів назвали атмосферу в своєму класі дружньою, підтримувальною. Однак кілька учнів вказали на наявність конфліктів у колективах 5-8 класів. 50% учнів 6 класу вважають атмосферу іноді напруженою. По одному учню 7, 8, 9 класів вказали на атмосферу страху та приниження (табл.1).

Тішить, що переважна більшість учнів 5-11 класів товаришують з усіма учнями в класі, інші мають одного/кілька друзів (табл. 2).

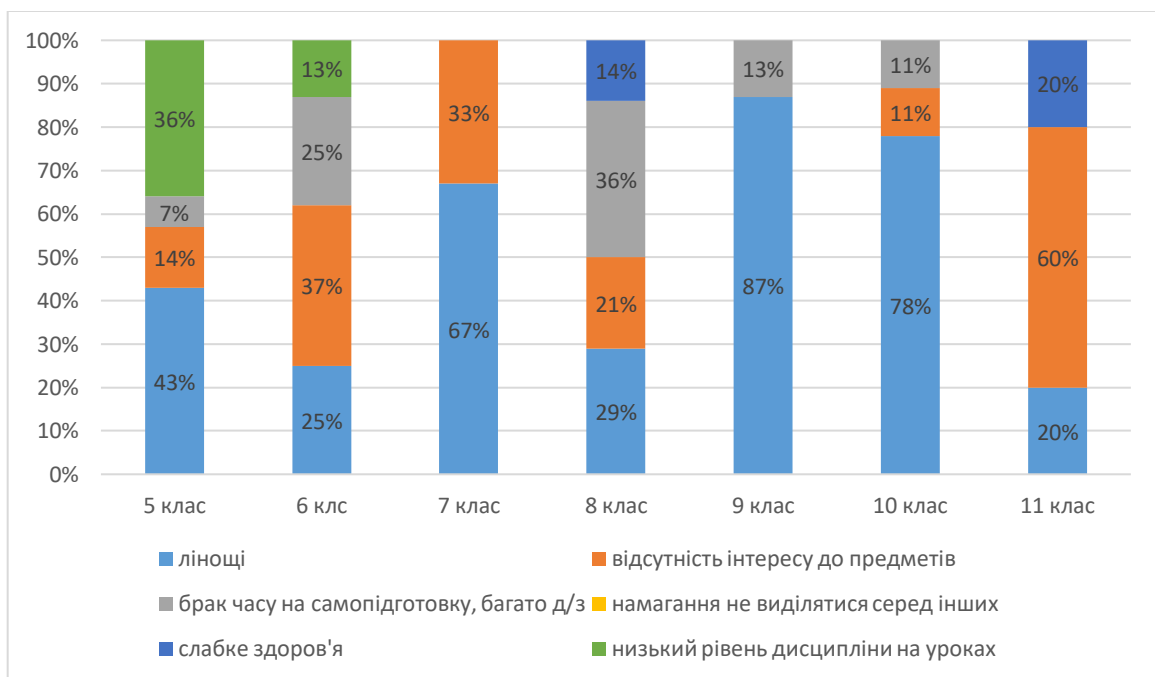
Більшість респондентів також відмітили, що взаємини між хлопчиками й дівчатками здебільшого дуже добрі, добрі та нормальні. Проте діагностування мікроклімату в учнівському колективі показало й деякі негативні результати. Так, 7% учнів 8-го класу та 32% учнів 9-го класу оцінили ці відносини як напружені, а 50% учнів 6-го класу вважають їх напруженими і поганими. На ці дані потрібно звернути увагу класним керівникам, батькам та психологу ліцею (табл. 3).

Анкетування засвідчило, що в усіх класах, крім 11-го, є учень/учні, яких більшість уникає, не бере до груп, або ігнорує. У 5-му класі на це вказали 21% респондентів, в 6-му – 74%, в 7-му – 66%, у 8-му – 50%, в 9-му – 38%, в 10-му – 44% (табл. 4).

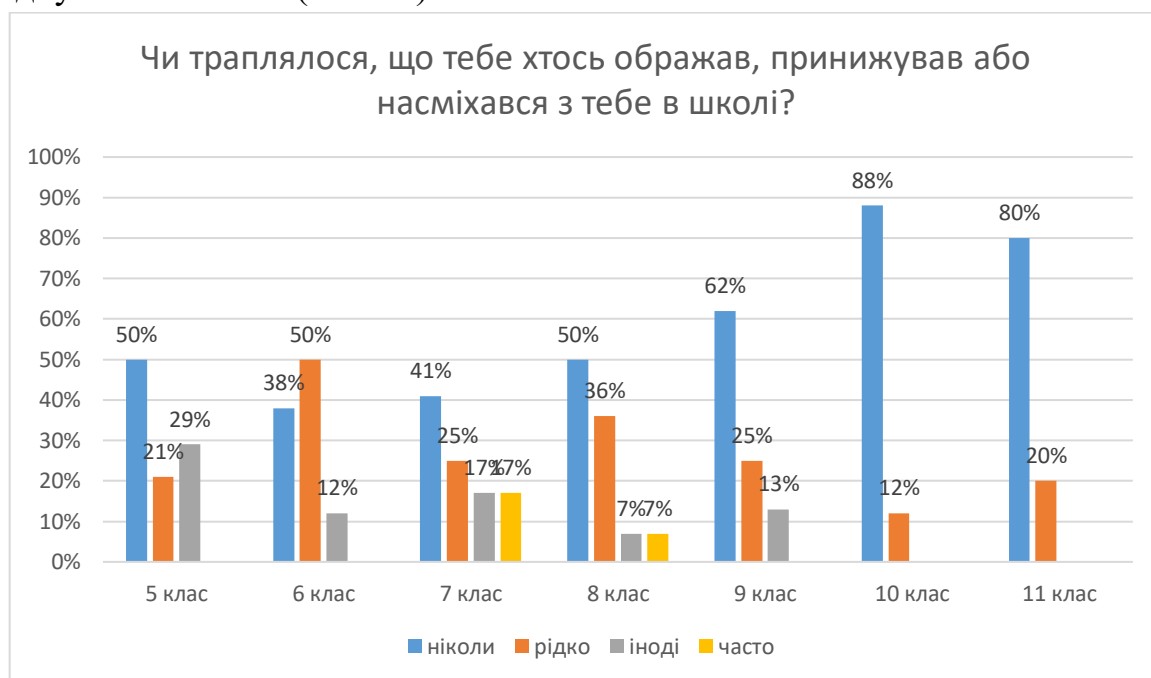
Учням заважає добре навчатися: лінощі – 50%, відсутність інтересу до предметів – 25%, брак часу на самостійну підготовку, багато д/з – 13%, слабе здоров'я – 5,%, низький рівень дисципліни на уроках – 7%. Цікаво, що на низький рівень дисципліни вказали учні 5-го та 6-го класів (табл. 5).

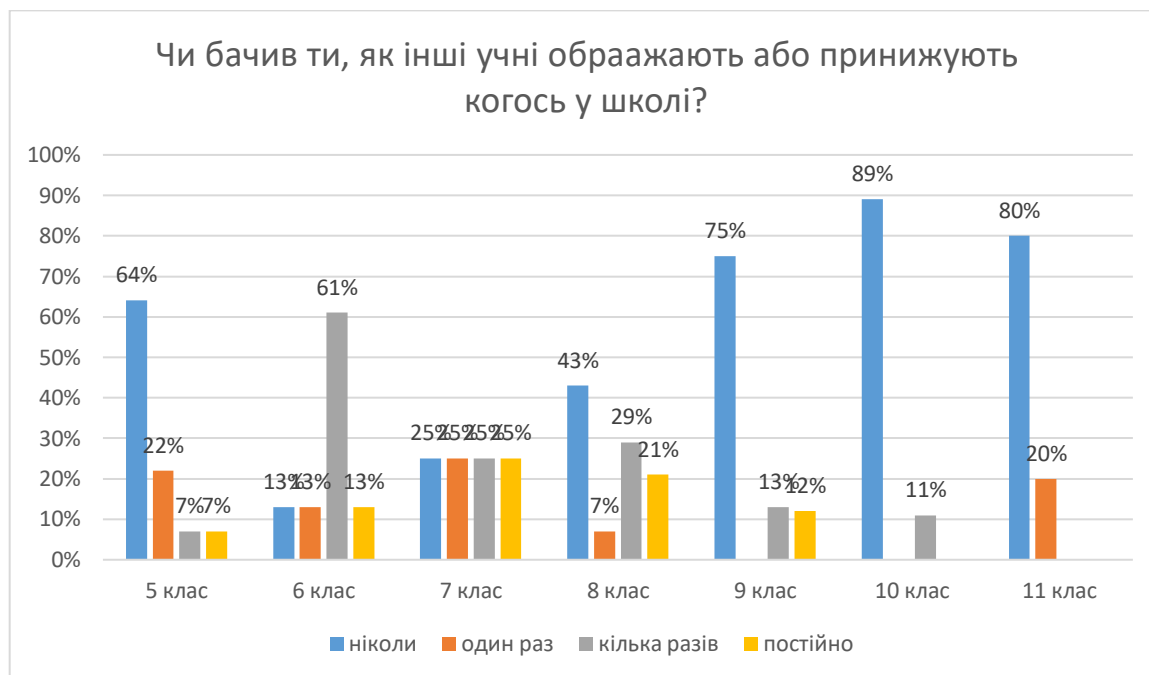
Слід зазначити, що згідно з даними анкетування 59% респондентів хотіли б навчатися краще; 23% зазначили, що і так гарно вчаться; ще 16% - можливо, постараються; для 2% учнів навчання – не головне (табл. 6).

На запитання анкети «Чи траплялося, що тебе хтось ображав, принижував або насміхався з тебе у школі?» переважна більшість учнів дали негативну відповідь. Однак у кожному класі є учні, які зазнавали образ зрідка, і це 27% усіх опитаних; 11% - іноді; 17% учнів 7-го класу та 7% учнів 8-го класу вказали, що це відбувається часто (табл. 7).

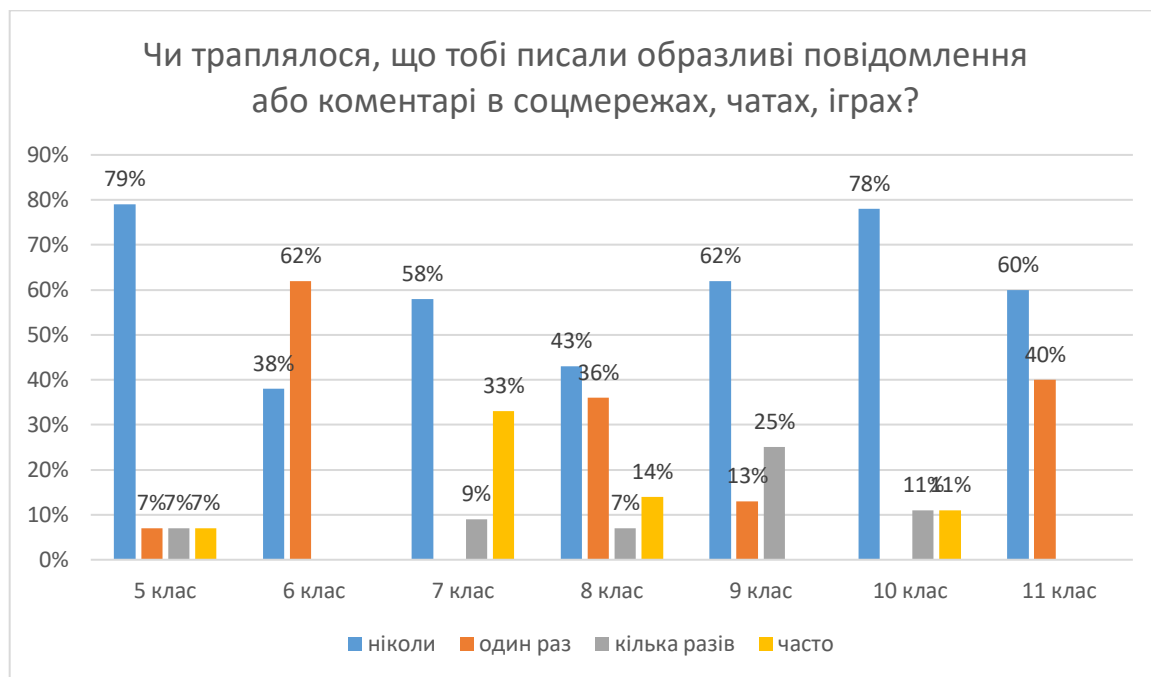
На запитання «Чи бачив(-ла) ти, як інші учні ображають або принижують когось у школі?» більшість учнів відповіли негативно; однак засмучує той факт, що кілька учнів з 5-го по 9-ий класи (біля 10 учнів) спостерігають таку картину постійно (табл. 8).

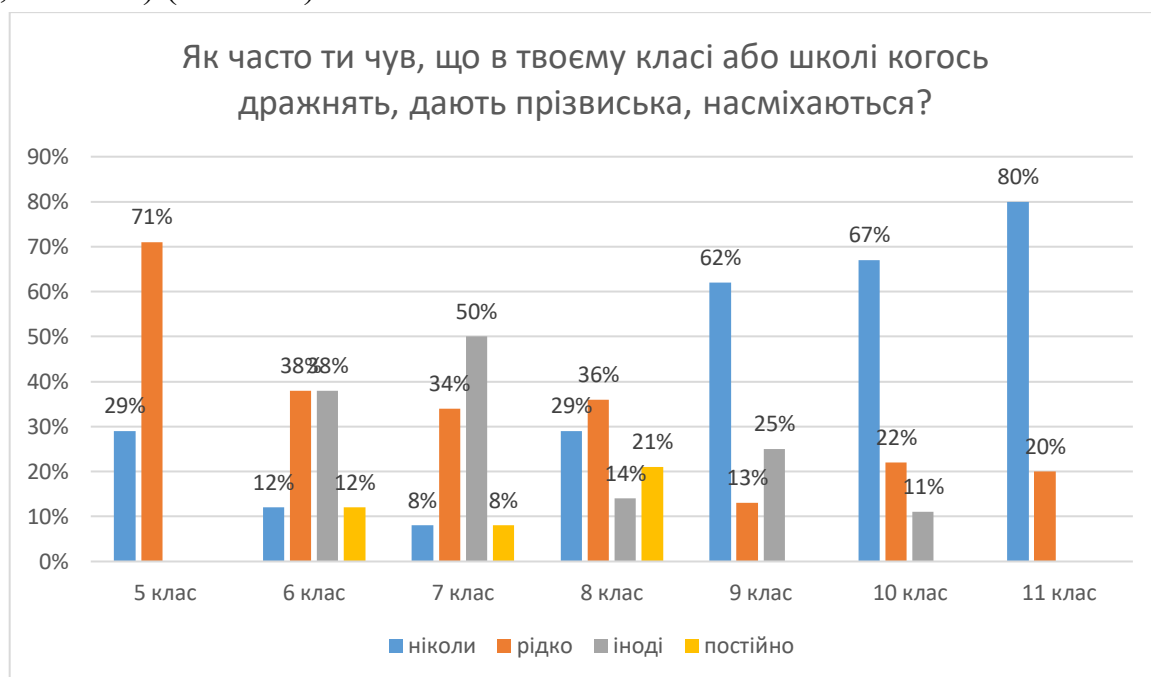
Спонукає до роздумів реакція наших учнів, коли вони є свідками приниження/образи інших, а саме, 54% респондентів вказали, що захищають або повідомляють вчителя. Однак 10% учнів просто спостерігають, ще 4% сміються разом з іншими. Але найгірше, що 32% опитаних зізналися, що уникають ситуації, щоб не втрутитися (табл. 9).

Щодо кібербулінгу, 60% респондентів не стикалися з цим ніколи, один раз чи кілька разів – 15% учнів, 9% - часто. Це свідчить про потребу проведення додаткової роз'яснювальної роботи з учнями та їхніми батьками щодо користування соцмереж, чатів та комп'ютерних ігор (табл. 10).

На запитання «Як часто ти чув(-ла), що у твоєму класі або школі когось дразнять, дають прізвиська, імітують, насміхаються?» учні відповіли таким чином: Ніколи – 41%, Рідко – 33%, Іноді – 20%, Постійно – 6% (так сказали учні 6, 7, 8 класів) (табл. 11).

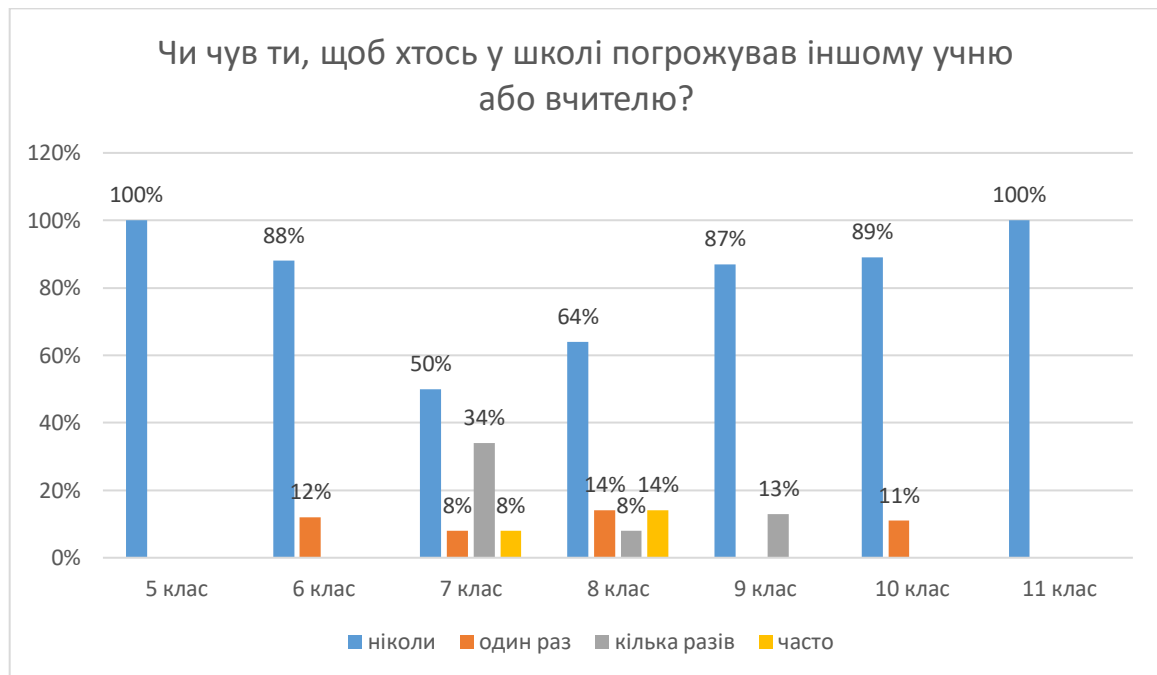
Як зазначили учні, найчастіше вони звертаються по допомогу до класного керівника – 56% учнів, до друзів, батьків – 29%; не знають, до кого звертатися – 6%; що найгірше, нікому про це не розповідають - 9% (табл. 12).

На запитання «Чи буває, що старші учні змушують молодших виконувати накази, принижують або змушують до небажаних дій (хейзингу)?» більшість учнів відповіли негативно, однак 57% учнів 5-8 класів зізналися що стикалися з таким явищем зрідка або іноді. При цьому учні старших класів (9-11) факт існування такого явища заперечують (табл. 13).

За даними анкетування кілька учнів 6-10 класів вказують, що один раз чи кілька разів чули, що хтось у школі погрожував іншому учню або учителю. А окремі учні 7 і 8 класів стверджують, що чули це часто (табл. 14).

Загальні висновки анкетування учнів:

1. Більшість опитаних учнів ліцею задоволена класними колективами, в яких перебуває, бо в цих колективах панують більш дружні стосунки. Такі дані свідчать, що шкільне середовище є сприятливим для перебування та побудови соціальних відносин. Однак, в кожному класі з 5-го по 10-ий є учень/учні, яких більшість уникає, не бере до груп, або ігнорує.
2. Більшість учнів має прагнення гарно навчатися і покращити результати свого навчання, однак в цьому їм заважають лінощі, відсутність інтересу до предметів й мало часу на підготовку, виконання д/з.
3. Переважна більшість учнів вказали, що ніколи не зазнавали образ чи принижень з боку інших, однак у кожному класі є учні, які зазнавали образ зрідка.
4. Більше половини опитаних учнів вказали, що повідомляють вчителя або захищають потерпілого, коли вони є свідками приниження/образи інших. Однак є і такі, які просто спостерігають, сміються разом з іншими або уникають ситуації, щоб не втрутитися.
5. 15% учнів стикалися з явищем кібербулінгу (цькуванню в соціальних мережах/форумах/чатах), один раз чи кілька разів —, 9% - часто, що свідчить про потребу проведення додаткової роз'яснювальної роботи з учнями та їхніми батьками щодо користування соцмереж, чатів та комп'ютерних ігор.
6. Найчастіше учні звертаються по допомогу до класного керівника (56%), менше до друзів, батьків (29%). Однак є такі, що не знають, до кого звертатися (6%), нікому про це не розповідають (9%).
7. 57% учнів 5-8 класів зазначили, що зрідка або іноді стикалися з явищем хейзингу.

8. Кілька учнів 6-10 класів вказали, що один раз чи кілька разів чули, що хтось у школі погрожував іншому учню або учителю.

Рекомендації:

1. Адміністрації ліцею:

- 1.1. Дані моніторингу використати під час складання плану роботи ліцею на наступний навчальний рік.
- 1.2. Продовжувати співпрацю з представниками правоохоронних органів, соціальних служб, управління у справах дітей, громадських і молодіжних організацій і фондів.

2. Класним керівникам:

- 2.1. Створювати умови для розвитку соціальних навичок, співпраці та взаємопідтримки серед учнів через проведення групових занять, інтерактивних ігор та завдань, що сприяють розвитку емпатії та толерантності.
- 2.2. Залучати усіх учнів класу до загальних активностей, створюючи атмосферу підтримки та доброзичливості.
- 2.3. Надавати батькам доступ до інформації про методи підтримки їхніх дітей, заохочувати їх взаємодіяти з педагогічним колективом і брати участь у спільних заходах.
- 2.4. Систематично вивчати вплив на учнів неформальних лідерів і мікрогруп.

3. Психологу ліцею:

- 3.1. Розробити поради для вчителів зі створення і підтримки позитивного психологічного клімату в класному колективі.
- 3.2. Організувати тренінги або консультації для батьків, щоб вони відчували себе підтриманими в процесі виховання і навчання своїх дітей.